

Μια εικόνα -χίλιες σκέψεις. 12 Φλεβάρη σήμερα, ας δούμε τη φωτογραφική αποτύπωση μιας ιστορικής στιγμής.

1945, 12 Φλεβάρη και τότε: Η στιγμή που πέφτει στο χαρτί της συμφωνίας της Βάρκιζας η «βαριά υπογραφή» της αντιπροσωπείας του **EAM**. Η υπογραφή του **Γιώργη Σιάντου, Γενικού Γραμματέα του ΚΚΕ** (αναπλήρωνε τον κρατούμενο στο Νταχάου **Νίκο Ζαχαριάδη**).

Αξίζει να σταθούμε λίγο στη σημειολογία της εικόνας.

- Πάνω από την αντιπροσωπεία του EAM, στριμώχνονται οι εκπρόσωποι και παρατρεχάμενοι της άλλης πλευράς. Ο πρόεδρος της Διάσκεψης Ιωάννης Σοφιανόπουλος, υπουργός Εξωτερικών και επικεφαλής των κυβερνητικών, ο υπουργός Γεωργίας Ιωάννης Μακρόπουλος, ο υπουργός Εσωτερικών Περικλής Ράλλης και άλλοι. Αφού πίεσαν με κάθε τρόπο μεταφέροντας και τη φωνή του κυρίου τους, του αγγλικού ιμπεριαλισμού, όρθιοι, σαν τα κοράκια, κοιτάζουν έκπληκτοι, σαν να μην το πιστεύουν και οι ίδιοι, τον γραμματέα του ΚΚΕ να υπογράφει στο χαρτί που σήμανε τον αφανισμό του αριστερού κινήματος.
- Στο κέντρο με τη στρατιωτική στολή αυτός, ο παλιός καπνεργάτης, ευθύς άνθρωπος και συνεπής στις δεσμεύσεις του υπογράφει ευθυτενής.

Η μοίρα έφερε τον Γιώργη Σιάντο, ηγετικό εκπρόσωπο της αριστερής τάσης παλαιότερα (κατά την περίοδο 1928-1931 που ονομάστηκε περίοδος «της χωρίς αρχές φραξιονιστικής πάλης»), ιδιαίτερα επιφυλακτικό στα ανοίγματα των Άγγλων και διαφωνούντα με τις συμφωνίες του Λιβάνου και της Καζέρτας, να πρωταγωνιστήσει αυτός στην κορυφαία πράξη του δράματος, υπογράφοντας τη συμφωνία της Βάρκιζας.

- Δεξιά του ο γραμματέας του EAM **Μήτσος Παρτσαλίδης** που ήταν και μέλος του Π.Γ. της Κ.Ε. του ΚΚΕ, κοιτάζει τον μη διακρινόμενο συνυπογράφοντα.

Από τα **εννέα άρθρα** της συμφωνίας της Βάρκιζας έμελλε να τηρηθεί **μόνο ένα: το έκτο**, αυτό που μιλούσε για τον **αφοπλισμό του ΕΛΑΣ**, που ήταν και το μεγάλο «ζητούμενο» για τους Άγγλους, την αστική τάξη και τους μοναρχοφασίστες την εποχή εκείνη.

Αν θέλουμε να είμαστε ακριβέστεροι, εφαρμόστηκε «μισό» ακόμη άρθρο: **το άρθρο 3**, στο σκέλος της **εξαίρεσης από την αμνηστία των αδικημάτων «κατά της ζωής και της περιουσίας»**. Η εξαίρεση αυτή ήταν το παράθυρο για να οδηγηθούν στην εξόντωση και τον εξευτελισμό οι αγωνιστές της αντίστασης με το πρόσχημα της τέλεσης «βιομηχανίας» συναφών αδικημάτων. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο ότι ο όρος «συμφωνίες της Βάρκιζας» χρησιμοποιείται συνεκδοχικά για να περιγράψει ετεροβαρείς συμφωνίες που αθετούνται. Γνώρισε καλά ο ελληνικός λαός τον τρόπο της «εφαρμογής» των

συμφωνηθέντων... Το όργιο τρομοκρατίας που ακολούθησε, οδήγησε αργότερα τον Μήτσο Παρτσαλίδη να πει: **«Δεν τόκοβα καλύτερα το χέρι μου που υπέγραφα...»**

- Στα αριστερά του Γιώργη Σιάντου, ο γραμματέας της ΕΛΔ **Ηλίας Τσιριμώκος**. Κρυφός συνομιλητής των Άγγλων σε κείνες τις κρίσιμες ώρες ο Ηλίας Τσιριμώκος, **στρέφει αλλού το βλέμμα** θυμίζοντας πρόσωπο από τον μυστικό δείπνο...

Γνωρίζουμε βέβαια σήμερα ότι οι Άγγλοι κινούσαν τα νήματα απ' τα παρασκήνια και ήταν σε ανοιχτή γραμμή, όχι μόνο με την κυβερνητική αντιπροσωπεία, αλλά όπως έχει επανειλημμένα γραφεί, και με τον Τσιριμώκο ο οποίος τους ενημέρωνε για τις εκάστοτε «κόκκινες γραμμές» της εαμικής αντιπροσωπείας. Εύγλωττα ήταν τα τηλεγραφήματα του **Τσώρτσιλ** προς τον υπουργό εξωτερικών και τον πρεσβευτή των Άγγλων στην Ελλάδα. Τόσο ο υπουργός Μεσογείου **Μακ Μίλαν** όσο και ο Βρετανός πρεσβευτής **Ρέιντζιναλ Λήπερ** παρακολουθούσαν στενά από τα παρασκήνια την πορεία των διαπραγματεύσεων.

Για το ρόλο του Ηλία Τσιριμώκου στις κρίσιμες εκείνες ώρες, το καίριο ζήτημα της αμνηστίας και το πώς τελικά υποχώρησε η εαμική αντιπροσωπεία, διαβάζουμε στο βιβλίο του **Π. Βενάρδου «Η Συμφωνία της Βάρκιζας»** (εκδόσεις Το Ποντίκι, 1995, σελ. 103):

«Ι. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ (συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις της Βάρκιζας σαν κυβερνητικός παρατηρητής εκπροσωπώντας τον αρχιεπίσκοπο και αντιβασιλιά Δαμασκηνό): Τελικά υποχώρησαν οι κομμουνιστές. Και υποχώρησαν όταν ο Ηλίας Τσιριμώκος πείστηκε από μένα την κρίσιμη εκείνη νύχτα να έρθει **«από “δω»**. Δηλαδή να υποστηρίξει τη θέση της κυβέρνησης στο θέμα της αμνηστίας. Και τον πήρα και κατεβήκαμε στην Αθήνα στις 2 το πρωί. Και τον πήγα **στην αγγλική πρεσβεία, όπου ο Μακμίλαν** του έδωσε το λόγο του ότι «αυτά που σας λέει ο κ. Γεωργάκης και αυτά που λέει η κυβέρνηση (Πλαστήρα) εμείς σας τα εγγυώμεθα». Και επιστρέψαμε πίσω με τον Τσιριμώκο, ο οποίος έδωσε μια εξήγηση περί της απουσίας του, ότι **ήταν άρρωστη δήθεν η μητέρα του**. Τότε πλέον ο μονολιθισμός της κομμουνιστικής παράταξης έσπασε. Και ειδοποίησα τους Άγγλους επισήμους και επισπεύσαμε τη μονογραφή της συμφωνίας, η οποία έγινε στις 5 η ώρα τα χαράματα».

Ενώ λοιπόν στον Σιάντο και τον Παρτσαλίδη δικαιολογήθηκε ότι έλειψε 'για τη φουκαριάρα τη μάνα του', αυτός τα έψηνε με τον Μακμίλαν. Το χειρότερο βέβαια απ' όλα, ήταν ότι πληροφορούσε την κυβερνητική αντιπροσωπεία για τις **κόκκινες γραμμές της εαμικής**. Υπονομεύοντας έτσι τη διαπραγματευτική της ικανότητα, πρόσφερε πολύτιμες υπηρεσίες στην απέναντι πλευρά.

Όταν πολύ αργότερα ο Τσιριμώκος έγινε πρωθυπουργός των 'αποστατών' το '65, η λαϊκή ρίμα τον περιέλαβε με το σκωπτικό τραγουδάκι (στο ρυθμό του «Τίνος είναι βρε γυναίκα τα παιδιά»):

«Η ιστορία του αρχίζει απ' τα βουνά,
η ιστορία του αρχίζει απ' τα βουνά,
κι ύστερα πάει στο κέντρο και μετά στη δεξιά,
Τσιριμώκο-Τσιριμώκο μασκαρά...»

12/2/2015